

Taristuministri määruse „Majandus- ja kommunikatsiooniministri 28. septembri 2004. a määruse nr 183 „Laevade ohutusvarustusele esitatavad nõuded, ohutusvarustuse nõuetele vastavuse tõendamise ja märgistusega varustamise kord, vastavusmärgi vorm, ohutusvarustuse katsetamise ja laevale paigaldamise kord ning laeva ohutusvarustuse tunnistusele kantavate andmete loetelu ja tunnistuse väljastamise kord“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määruse eelnõu on välja töötatud meresõiduohutuse seaduse (MSOS) § 19¹ lõike 3 alusel.

Eelnõu eesmärk on viia riigisisene õigus täielikult kooskõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/90/EL, milles käsitletakse laevavarustust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 96/98/EÜ¹ (edaspidi *direktiiv 2014/90/EL* või *direktiiv*). Direktiivi eesmärk on tagada rahvusvahelistest meresõiduohutuse instrumentidest tulenevate laevavarustuse nõuete ühetaoline rakendamine Euroopa Liidus ning vältida liikmesriikide erinevatest vastavushindamis- ja sertifitseerimistavadeist tulenevaid turutõkkeid, tagades seejuures kõrge meresõiduohutuse ja keskkonnakaitse taseme.

Eelnõuga täpsustatakse määruses kasutatavat terminoloogiat ning direktiivist tulenevate nõuete sõnastust ja regulatsiooni kajastamist, et tagada regulatsiooni suurem õigusselgus ja kooskõla Euroopa Liidu õigusega. Näiteks võetakse eelnõukohases määruses kasutusele termin „roolimärgis“, sest tegemist on direktiivis kasutatava vastavusmärgise erivormi tähistava terminiga. Eelnõuga asendatakse määruses sisalduv viide direktiivi 96/98/EÜ lisale A viitega direktiivi 2014/90/EL alusel kehtestatud komisjoni rakendusmääruse lisale. Direktiiv 96/98/EÜ tunnistati kehtetuks juba 18. septembrist 2016, kuid selle nõuete täitmiseks vastu võetud nõudeid ja katsestandardeid tuli kohaldada kuni direktiivi 2014/90/EL rakendusaktide jõustumiseni. Komisjon võttis esimese rakendusakti vastu 2017. aastal ja on sellest alates rakendusakte igal aastal uuendanud, kuid vastavat viidet ei ole määruses seni ajakohastatud.

Eelnõuga ei suurendata ettevõtjate halduskoormust – nõuded on samadel tingimustel kehtinud 2021. aastast. Tegemist on kehtiva regulatsiooni täpsustamise ja ajakohastamisega.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kliimaministeeriumi merendusosakonna õigusnõunik Gerli Ehte (gerli.ehte@kliimaministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti kontrollis Kliimaministeeriumi õigusosakonna nõunik Helen Holtsman (helen.holtsman@kliimaministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Helen Noormägi (helen.noormagi@justdigi.ee).

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1467699735820&uri=CELEX:32014L0090>.

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud seaduseelnõuga.

Eelnõuga korrigeeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/90/EL, milles käsitletakse laevavarustust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 96/98/EÜ, riigisisesse õigusesse ülevõtmist. Direktiivi ja riigisisese õiguse vastavustabel on esitatud seletuskirja lisas.

Eelnõuga muudetakse määruse 8. oktoobril 2021 jõustunud redaktsiooni (RT I, 05.10.2021, 8).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktiga 1 ühtlustatakse määruse sõnastus direktiivi ja toote nõuete vastavuse seadusega (TNVS). Määruses kasutatakse termineid „vastavusdeklaratsioon“ ja „Euroopa Liidu vastavusdeklaratsioon“, samas kui direktiivis (art 16) ja TNVSis (§ 19) on kasutusel „ELi vastavusdeklaratsioon“. Muudatusega võetakse ka määruses kasutusele TNVSis kasutatav termin, et oleks selge, et tegemist on sama dokumendiga.

Eelnõu punkt 2. Määruses võetakse kasutusele termin „roolimärgis“. Seni on määruses kasutatud termineid „märgistus“ ja „vastavusmärk“, kuid direktiiviga on ette nähtud roolimärgise kui vastavusmärgise erivormi kasutamine. TNVS § 20 lg 3 kohaselt võib ELi ühtlustamise õigusakt näha ette ka määruses (EÜ) nr 765/2008 kirjeldatud vastavusmärgisest erineva vastavusmärgise paigaldamise kohustuse. Komisjoni teatises „Sinine raamat ELi toote-eeskirjade rakendamise kohta (2022)“ on märgitud, et nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võidakse otsusest nr 768/2008/EÜ lähtuva täielikult ühtlustava õigusaktiga ette näha CE-märgisest erinev märgis. Seda ilmestava näitena ongi toodud laevavarustuse direktiiv, millega on ette nähtud mitte CE-märgis, vaid eraldi vastavusmärk – roolimärgis. Roolimärgise kasutamine toetub samuti määruses (EÜ) nr 765/2008 ja otsuses nr 768/2008/EÜ sätestatud üldpõhimõtetele ning kõiki viiteid CE-märgisele tuleb käsitada viitena roolimärgisele.² Direktiiviga sama termini kasutamine toetab õigusselgust ning aitab tagada nõuete ühtse tõlgendamise ja kohaldamise.

Eelnõu punktiga 3 asendatakse määruse pealkirjas kasutatav termin „vastavusmärgi vorm“ terminiga „vastavusmärgise kuju“. TNVS-is ja direktiivis on kasutatud terminit „vastavusmärgis“, mitte „vastavusmärk“, mistõttu parandatakse ka määruses kasutatavat terminit. Sõna „vorm“ viitab märgi (välisele) kujule ehk eseme välistest joontest moodustuvale (ruumilisele) tervikule, kuid kõnealusel juhul on direktiivis 2014/90/EL esitatud vastavusmärgi kuju ehk kujund, mistõttu tehakse määruses asjakohane täpsustus. Terminid muudetakse ka MSOS § 19¹ lg-s 3 sisalduvas volitusnormis, vastav eelnõu on Kliimaministeeriumis koostamisel.

Eelnõu punktiga 4 täiendatakse määruse preambulit TNVS § 5 lg-ga 4. Määrus on kehtestatud MSOSi alusel, mille § 19² lg 2 näeb ette TNVSi kohaldamise, kuid seni ei ole määruses TNVSi kehtestamise alusena märgitud. TNVS § 5 lg-s 4 on sätestatud, et valdkonna eest vastutav minister võib määrusega kehtestada tootele nõuded ja nendele nõuetele vastavuse tõendamise korra ning määrata turujärelevalveasutuse, kes teeb turujärelevalvet nende nõuete täitmise üle. Seega on ka nimetatud säte määruse kehtestamise alusena asjakohane.

² Komisjoni teatis „Sinine raamat ELi toote-eeskirjade rakendamise kohta (2022)“, 2022/C 247/01. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52022XC0629%2804%29&qid=1760702292982>.

Eelnõu punktiga 5 asendatakse § 2 lg 5 p-s 2 sätestatud varustuse definitsioonis viide direktiivi 96/98/EÜ lisale A viitega direktiivi 2014/90/EL art 35 lg-s 2 sätestatud volituse alusel kehtestatud komisjoni rakendusmääruse lisale.

Direktiiv 96/98/EÜ tunnistati kehtetuks direktiiviga 2014/90/EL juba 18. septembrist 2016, kuid selle nõuete täitmiseks vastu võetud nõudeid ja katsestandardeid tuli kohaldada kuni direktiivi 2014/90/EL art 35 lg-s 2 osutatud rakendusaktide jõustumiseni. Viimati nimetatud direktiivi art 40 lg 3 kohaselt käsitleti viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile viidetena direktiivile 2014/90/EL ning seega ei ole hoolimata määruse vananenud viidetest õiguslikku lünka tekkinud.

Sättes tehakse üldine viide komisjoni rakendusmäärusele, sest Euroopa Komisjon võtab kooskõlas seadusandja poolt talle antud rakendusvolitustega igal aastal vastu rakendusakti, mis sisaldab laevavarustuse projekteerimis-, ehitus- ja toimivusnõuete ning katsestandardite uusimaid eeskirju.³ Rakendusmääruse uuendamine tuleneb asjaolust, et sellega võetakse üle näiteks rahvusvahelise konventsiooni inimelude ohutusest merel (SOLASE konventsioon) sätteid, mida Rahvusvahelises Mereorganisatsioonis (IMO) pidevalt uuendatakse.

Eelnõu punktiga 6 jäetakse § 2 lg 5 p-s 4 loetletud rahvusvaheliste konventsioonide hulgast välja 1966. aasta rahvusvaheline laadungimärgi konventsioon. Direktiivi 96/98/EÜ art 2 p-s d oli laadungimärgi konventsioon rahvusvaheliste konventsioonide seas nimetatud, kuid direktiivis 2014/90/EL seda ei ole.

Eelnõu punktiga 7 võetakse määruses kasutusele termin „roolimärgis“ eelnõu punkti 2 juures toodud põhjusel. Roolimärgise mõiste sisustamisel tehakse viide ka TNVS § 20 lg-le 2, et oleks üheselt arusaadav, et tegemist on CE-märgisest eraldi vastavusmärgiga, kuid siiski EL-is reguleeritud vastavushindamismenetluse tulemiga.

Eelnõu punktiga 8 asendatakse määruses viide nõukogu direktiivi 96/98/EÜ lisale A viitega komisjoni rakendusmääruse lisale. Täpsem selgitus on eelnõu punkti 5 juures.

Eelnõu punktidega 9 ja 10 tehakse § 4 lg 1 loetelus normitehnilised parandused, mis on 23. septembril 2016 jõustunud määruse muudatustega tegemata jäänud.

Eelnõu punktiga 11 täiendatakse § 4 lg-d 2 tulenevalt direktiivi art 16 lg-st 2 ja TNVS § 19 lg-st 3. Nimetatud sätete järgi koostatakse ELi vastavusdeklaratsioon otsuse nr 768/2008/EÜ III lisas esitatud näidise järgi. Kõnealuse näidise järgimise kohustust määruses seni ei olnud.

Eelnõu punktiga 12 muudetakse § 5 pealkirja ja lõiget 1. Sätte pealkirjas asendatakse sõna „märgistus“ sõnaga „roolimärgis“ eelnõu punkti 2 selgituse juures kirjeldatud põhjusel. Lõikes 1 asendatakse viide määruse lisale 3 viitega direktiivi I lisale. Direktiivi I lisas on esitatud vastavusmärgise (roolimärgis) kujutis, mis tuleb liikmesriigis üks ühele üle võtta ja mille kordamine määruses ei ole õigusselguse seisukohalt otstarbekas ega vajalik.

Eelnõu punktiga 13 täiendatakse §-i 5 lõikega 1¹, mille kohaselt võib direktiivi art 11 lg-s 3 sätestatud volituse alusel kehtestatud komisjoni delegeeritud määruses loetletud varustuse puhul roolimärgis olla elektrooniline. Sättega võetakse üle direktiivi art 11, mis näeb ette

³ Ohutumad ja vähem saastavad seadmed ELi laevadel. Direktiivi 2014/90/EÜ laevavarustuse kohta kokkuvõte. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/LSU/?uri=CELEX:32014L0090>.

elektroonilise märgise kasutamise võimaluse. Elektroonilist märgist võib kasutada üksnes sellise varustuse puhul, mida on komisjoni delegeeritud määruses nimetatud. Eelnõu koostamise ajal on varustus, mida võib elektrooniliselt märgistada, loetletud komisjoni 9. jaanuari 2018. aasta delegeeritud määruses (EL) 2018/414.⁴

Eelnõu punktiga 14 tunnistatakse kehtetuks § 5 lõiked 5 ja 6. Muudatus on seotud § 5 lõike 1 muudatusega, mille kohaselt peab roolimärgis vastama edaspidi direktiivi I lisale. Nimetatud lisas sisaldub määruse § 5 lõigetes 5 ja 6 sätestatu (vastavusmärgise proportsioonide säilitamine selle vähendamisel või suurendamisel ja vastavusmärgise eri osade kõrgus), mistõttu ei ole vaja samu nõudeid määruses korrata.

Eelnõu punktiga 15 muudetakse §-i 11.

Paragrahvi pealkirjas asendatakse dokumentide hoidmine nende säilitamisega, mis on keeleliselt täpsem ja vastab TNVSis kasutatavale terminile.

Lõikega 1 võetakse üle direktiivi II lisa mooduli B p 8 esimene lõik. Kehtiv säte põhineb direktiivil 96/98/EÜ ning selle kohaselt pidi teavitatud asutus taotluse korral informeerima lipuriigi mereadministratsiooni või teisi teavitatud asutusi tüübihindamissertifikaadi ja selle lisade heakskiitude väljastamisest ning väljastamisest keeldumisest. Direktiivis 2014/90/EL on teavituse adressaati ja sisu muudetud. Selle kohaselt teatab teavitatud asutus teavitavale asutusele (s.o teavitatud asutuse ehk vastavushindamisasutuse heaks kiitnud asutus, praegusel juhul MSOS § 19² lg 2 ja TNVS § 30 lg 1¹ järgi Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, edaspidi *TTJA*) tüübihindamissertifikaadi või selle lisa väljastamisest või tühistamisest ning teeb nimetatud asutusele regulaarselt või viimase taotluse korral kättesaadavaks nimekirja sertifikaatidest või nende lisadest, mille andmisest keelduti, mis peatati või mida piirati muul viisil. Seega peab vastavushindamisasutus edaspidi TTJA-le teatama tüübihindamissertifikaadi väljastamisest või selle tühistamisest igal juhul, mitte üksnes asutuse taotluse korral. TNVS § 23 lg 1 sõnastusest lähtudes on teavituse adressaat nimetatud kui teavitatud asutusele tegevusõiguse andnud asutus.

Lõikega 2 võetakse üle direktiivi II lisa mooduli B p 8 teine lõik. Kehtiva määruse kohaselt tuli teisi teavitatud asutusi informeerida taotluse korral tüübihindamissertifikaadi ja selle lisade heakskiitude väljastamisest ning väljastamisest keeldumisest. Muudatuse kohaselt peab teavitatud asutus teavitama teisi teavitatud asutusi tüübihindamissertifikaadi või selle lisa väljastamisest keeldumisest, selle kehtivuse piiramisest, peatamisest või tühistamisest, ning taotluse korral väljastatud tüübihindamissertifikaatidest ja nende lisadest. Seega tuleb edaspidi teisi teavitatud asutusi tüübihindamise negatiivsetest tulemustest igal juhul informeerida.

Lõikega 3 viiakse määrus vastavusse direktiivi II lisa mooduli B p 8 kolmanda lõiguga. Tegemist on sisuliselt kehtiva määruse § 11 lg-ga 2, kuid peale teavitatud asutuste on õigus saada tüübihindamissertifikaadist koopia ka Euroopa Komisjonil ja teistel liikmesriikidel.

Lõige 4 vastab sisult kehtiva määruse § 11 lg-le 3, mille kohaselt peab tootja või tema ühenduses asuv volitatud esindaja säilitama tüübihindamissertifikaati ja selle lisa ning tehnilist dokumentatsiooni vähemalt kümme aastat viimase toote valmistamisest arvates. Sätet täiendatakse kohustusega säilitada nimetatud dokumente mitte vähem kui varustuse eeldatava

⁴ Komisjoni 9. jaanuari 2018. aasta delegeeritud määrus (EL) 2018/414, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/90/EL seoses selliste laevavarustusse kuuluvate esemete kindlaksmääramisega, mida võiks elektrooniliselt märgistada. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2018/414/oj?locale=et.

kasutusea lõpuni. Selline täiendus on ette nähtud direktiivi II lisa mooduli B p-s 9, kuid määruses ei ole seda seni sisaldunud. TNVS § 14 lg 3 järgi säilitab tootja tehnilist dokumentatsiooni ja ELi vastavusdeklaratsiooni vähemalt kümme aastat pärast toote turule laskmist, kui õigusaktis ei ole sätestatud teisiti. Praegusel juhul näeb direktiiv ette seadusest pikema säilitustähtaja, mistõttu tuleb see TNVSis antud volitusel ka määruses sätestada. See tähendab, et kui varustuse eeldatav kasutusiga ületab kümmet aastat, siis tuleb muudatuse tulemusena dokumente senikaua säilitada.

Lõikega 5 võetakse üle direktiivi II lisa mooduli B p 8 kolmanda lõigu viimane lause. Selle kohaselt säilitab teavitatud asutus tüübihindamissertifikaadi ja selle lisa ning tehnilise dokumentatsiooni koopiat kuni sertifikaadi kehtivusaja lõpuni. Kehtivas määruses sellist kohustust ei sisaldu. TNVS § 23 lg 5 sätestab vastavushindamisasutuse kohustuse dokumenteerida vastavushindamisalast tegevust ja säilitada sellekohaseid dokumente vähemalt kümme aastat, kui õigusaktis ei ole sätestatud teisiti. Kui tüübihindamissertifikaat kehtib kauem kui kümme aastat, ei ole TNVSi regulatsioon piisav. Direktiiviga kooskõla tagamiseks kehtestatakse määruses kohustus säilitada nimetatud dokumente vähemalt tüübihindamissertifikaadi kehtivusaja lõpuni.

Eelnõu punktiga 16 muudetakse § 14 lg-d 2. Praeguse sätte sõnastusest ei selgu, millal peab tootja vastavusdeklaratsiooni koostama ja igale tootele vastavusmäärgise kinnitama. Muudatusega ühtlustatakse määrase termineid (roolimäärgis, ELi vastavusdeklaratsioon) ning täpsustatakse, et tootja või tema ühenduses asuv volitatud esindaja kinnitab igale tootele roolimäärgise ning koostab iga tootemudeli kohta ELi vastavusdeklaratsiooni tootmise kvaliteedi tagamise tulemusena. Selline sõnastus vastab TNVS § 14 lg-le 2, mis sätestab, et kui vastavushindamisega on tõendatud toote vastavus nõuetele, koostab tootja ELi vastavusdeklaratsiooni ning kinnitab tootele vastavusmäärgise.

Eelnõu punktiga 17 täpsustatakse § 16 lg-s 1 ja § 17 lg-s 3 sisalduvat viidet. Praegused sätted viitavad kvaliteedisüsteemi hindamisel määrase §-s 15 sätestatud nõuetele. Täpsem oleks viidata § 15 lg-tele 3–6, sest lg-d 1–2 sisaldavad kvaliteedisüsteemi heakskiitmise taotlusega seonduvat.

Eelnõu punktiga 18 muudetakse §-i 19.

Paragrahvi pealkirjas asendatakse dokumentide hoidmine nende säilitamisega, mis on keeleliselt täpsem ja vastab TNVSis kasutatavale terminile.

Lõikega 1 võetakse üle direktiivi II lisa mooduli D p 7 esimene lõik. Kehtivas määruses on kvaliteedisüsteemi heakskiitmisest või selle tühistamisest teavitamine ette nähtud § 19 lg-s 2. Direktiivis 2014/90/EL on teavituse adressaati ja sisu muudetud. Selle kohaselt teavitab teavitatud asutus teavitavat asutust (TTJA) kvaliteedisüsteemi heakskiitmisest või heakskiidu tühistamisest ja teeb nimetatud asutusele regulaarselt või viimase taotluse korral kättesaadavaks nimekirja kvaliteedisüsteemi heakskiitmisest keeldumisest, peatamisest või selle piiramisest muul viisil. Seega peab vastavushindamisasutus edaspidi TTJA-le teatama kvaliteedisüsteemi heakskiitmisest või selle tühistamisest igal juhul, mitte üksnes taotluse korral. TNVS § 23 lg 1 sõnastusest lähtudes on teavituse adressaat nimetatud kui teavitatud asutusele tegevusõiguse andnud asutus.

Lõikega 2 võetakse üle direktiivi II lisa mooduli D p 7 teine lõik. Kehtiva määrase § 19 lg 2 kohaselt tuleb teisi teavitatud asutusi informeerida taotluse korral kvaliteedisüsteemide

heakskiitmise ja nende tühistamise kohta. Muudatuse kohaselt peab teavitatud asutus teavitama teisi teavitatud asutusi kvaliteedisüsteemi heakskiitmisest keeldumisest, peatamisest, tühistamisest või selle piiramisest muul viisil ning taotluse korral kvaliteedisüsteemi heakskiitmisest. Seega tuleb edaspidi teisi teavitatud asutusi kvaliteedisüsteemi heakskiitmise negatiivsetest tulemustest igal juhul informeerida.

Lõige 3 vastab sisult kehtiva paragrahvi lõikele 1, kuid seda muudetakse tulenevalt direktiivi II lisa mooduli D p-dest 5.2, 6 ja 8. Lõike 3 sissejuhatavat osa täiendatakse kohustusega säilitada sättes nimetatud dokumente vähemalt varustuse eeldatava kasutusea lõpuni. Lõiget täiendatakse p-ga 4, mis näeb ette tootja kohustuse säilitada sättes nimetatud tähtja jooksul ka § 14 lg-s 2 nimetatud ELi vastavusdeklaratsiooni. Tootja asemel võib dokumentide säilitamise kohustust täita ka tootja ühenduses asuv volitatud esindaja.

Eelnõu punktiga 19 muudetakse § 20 lg-d 2. Praeguse sätte sõnastusest ei selgu, millal peab tootja vastavusdeklaratsiooni koostama ja igale tootele vastavusmärgise kinnitama. Muudatusega ühtlustatakse määruse termineid (roolimärgis, ELi vastavusdeklaratsioon) ning täpsustatakse, et tootja või tema ühenduses asuv volitatud esindaja kinnitab igale tootele roolimärgise ja koostab iga tootemudeli kohta ELi vastavusdeklaratsiooni tootmise kvaliteedi tagamise tulemusena. Selline sõnastus vastab TNVS § 14 lg-le 2, mis sätestab, et kui vastavushindamisega on tõendatud toote vastavus nõuetele, koostab tootja ELi vastavusdeklaratsiooni ning kinnitab tootele vastavusmärgise.

Eelnõu punktiga 20 täpsustatakse § 22 lg-s 1 ja § 23 lg-s 3 sisalduvat viidet. Praegused sätted viitavad kvaliteedisüsteemi hindamisel määruse §-s 21 sätestatud nõuetele. Täpsem oleks viidata § 21 lg-tele 3–6, sest lg-d 1–2 sisaldavad kvaliteedisüsteemi heakskiitmise taotlusega seonduvat.

Eelnõu punktiga 21 muudetakse § 24 lg-d 2. Sätte sissejuhatavat lauseosa täiendatakse tootja kohustusega võimaldada teavitatud asutusele järelevalve eesmärgil juurdepääsu peale kontrolli-, katsetus- ja ladustamiskohtade ka valmistamiskohtadele. Muudatusega ühtlustatakse määrus direktiivi II lisa mooduli E p-ga 4.2, mille järgi tuleb võimaldada teavitatud asutusele hindamise eesmärgil juurdepääs tootmis-, ülevaatus- ja katsekohtadesse ning laoruumidesse. Kehtivast tekstist puudub juurdepääsu võimaldamise kohustus tootmis- ehk valmistamiskohtadele. TNVS § 56 lg-s 1 on valdusse sisenemise õigus ette nähtud turujärelevalveasutusele, aga mitte teavitatud asutusele (vastavushindamisasutus).

Eelnõu punktiga 22 tunnistatakse kehtetuks § 24 lg 2 p 2. Sätte kohaselt peab tootja varustama teavitatud asutuse kogu vajaliku informatsiooniga, sealhulgas tehnilise dokumentatsiooniga. Erinevalt direktiivist 96/98/EÜ ei sisaldu tehniline dokumentatsioon direktiivi 2014/90/EL II lisa mooduli E p 4.2 loetelus ja seega jäetakse see määruse tekstist välja.

Eelnõu punktiga 23 muudetakse §-i 25.

Paragrahvi pealkirjas asendatakse dokumentide hoidmine nende säilitamisega, mis on keeleliselt täpsem ja vastab TNVSis kasutatavale terminile.

Lõikega 1 võetakse üle direktiivi II lisa mooduli E p 7 esimene lõik. Kehtivas määruks on kvaliteedisüsteemi heakskiitmisest või selle tühistamisest teavitamine ette nähtud § 25 lg-s 2. Direktiivis 2014/90/EL on teavituse adressaati ja sisu muudetud. Selle kohaselt teavitab teavitatud asutus oma teavitavat asutust (TTJA) kvaliteedisüsteemi heakskiitmisest või

heakskiidu tühistamisest ja teeb nimetatud asutusele regulaarselt või viimase taotluse korral kättesaadavaks nimekirja kvaliteedisüsteemi heakskiitmisest keeldumisest, peatamisest või selle piiramisest muul viisil. Seega peab vastavushindamisasutus edaspidi kvaliteedisüsteemi heakskiitmisest või selle tühistamisest igal juhul TTJA-le teatama. TNVS § 23 lg 1 sõnastusest lähtudes on teavituse adressaat nimetatud kui teavitatud asutusele tegevusõiguse andnud asutus.

Lõikega 2 võetakse üle direktiivi II lisa mooduli E p 7 teine lõik. Kehtiva määruse § 25 lg 2 kohaselt tuleb teisi teavitatud asutusi informeerida taotluse korral kvaliteedisüsteemide heakskiitmise ja nende tühistamise kohta. Muudatuse kohaselt peab teavitatud asutus teavitama teisi teavitatud asutusi kvaliteedisüsteemi heakskiitmisest keeldumisest, peatamisest, tühistamisest või selle piiramisest muul viisil ning taotluse korral kvaliteedisüsteemide heakskiitmisest. Seega tuleb edaspidi teisi teavitatud asutusi kvaliteedisüsteemi heakskiitmise negatiivsetest tulemustest igal juhul informeerida.

Lõige 3 vastab sisult kehtiva paragrahvi lõikele 1, kuid seda muudetakse tulenevalt direktiivi II lisa mooduli E p-dest 5.2, 6 ja 8. Lõike 3 sissejuhatavat osa täiendatakse kohustusega säilitada sättes nimetatud dokumente vähemalt varustuse eeldatava kasutusea lõpuni. Lõiget täiendatakse p-ga 4, mis näeb ette tootja kohustuse säilitada sättes nimetatud tähtja jooksul ka § 20 lg-s 2 nimetatud ELi vastavusdeklaratsiooni. Tootja asemel võib dokumentide säilitamise kohustust täita ka tootja ühenduses asuv volitatud esindaja.

Eelnõu punktiga 24 muudetakse § 26 lg-d 4. Muudatusega täpsustatakse, et toote vastavust kontrollitakse lisaks rahvusvaheliste õigusaktide nõuetele ka tüübihindamissertifikaadis kirjeldatud tüübile. Tüübihindamissertifikaadis kirjeldatud tüübile vastavuse kontrollimine on ette nähtud direktiivi II lisa mooduli F p 3 esimeses lõigus. Muudatusega tagatakse määruse vastavus direktiivi nõuetele.

Eelnõu punktiga 25 täiendatakse §-i 26 lg-dega 4¹ ja 4².

Lõikega 4¹ sätestatakse tootjale kohustus kinnitada toote vastavuse tõendamise tulemusena igale tootele roolimärgis ja koostada iga tootemudeli kohta ELi vastavusdeklaratsioon. Roolimärgisele tuleb lisada teavitatud asutuse tunnusnumber. Tootja asemel võib eelnimetatud kohustusi täita ka tema ühenduses asuv volitatud esindaja. Kirjeldatud säte põhineb direktiivi II lisa mooduli F p-l 6.1. Tootja kohustus kinnitada igale tootele vastavusmärk ja koostada vastavusdeklaratsioon oli varem sätestatud määruse § 26 lg-s 3, mis 23. septembril 2016 jõustunud redaktsiooniga kehtetuks tunnistati. Määruse seletuskirjas põhjendati muudatust sellega, et sätet ei ole määрусesse vaja, sest see on TNVS § 14 lg-st 2 tulenev üldnõue. Samas näeb MSOS § 1 lg 8 ette, et laeva ohutusvarustuse tootja, volitatud esindaja, importija ja levitaja kohustustele, samuti laeva ohutusvarustusele kohaldatakse TNVSi MSOSist tulenevate erisustega. MSOS § 19¹ lg 3 sätestab muu hulgas, et laeva ohutusvarustuse nõuetele vastavuse tõendamise ja märgistusega varustamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister. Praegusel juhul on määрусes ette nähtud kogu toote vastavushindamise regulatsioon ühes vastavusmärgisena roolimärgise kasutamisega. Seega on asjakohane kõnealune reeglistik sätestada ka määрусes.

Lõige 4² on kehtiva määruse § 28 lg 5, mis sätestab, et tootja võib teavitatud asutuse nõusolekul kinnitada tootmisprotsessi käigus tootele teavitatud asutuse tunnusnumbri. Säte on koostatud direktiivi II lisa mooduli F p 7 eeskujul, kuid asub praegu vales paragrahvis. Säte ei kuulu temaatiliselt §-i 28 (statistiline meetod), vaid pigem toote vastavuse tõendamise üldsätete juurde §-i 26.

Eelnõu punktiga 26 tunnistatakse kehtetuks § 26 lg 5, mille kohaselt on tootjal või tema volitatud esindajal vastavusdeklaratsiooni koopia säilitamise kohustus. Sätte sisu viiakse üle §-i 28¹.

Eelnõu punktiga 27 tunnistatakse kehtetuks § 27 lg 3, mis näeb tootjale ette kohustuse esitada laeva lipuriigi mereadministratsiooni nõudmisel teavitatud asutuse vastavussertifikaat. Direktiivi II lisa mooduli F p-s 4 (vastavustõendamine iga toote hindamise ja katsetamise teel) sellist kohustust ei sisaldu. Nimetatud mooduli p 6 (vastavusmärgis ja vastavusdeklaratsioon) näeb ette, et vastavusdeklaratsiooni koopia tehakse asjaomaste asutuste nõudmise korral neile kättesaadavaks. Kõnealune kohustus sisaldub TNVS 6. peatükis (turujärelevalve ja järelevalve vastavushindamisasutuste üle).

Eelnõu punktidega 28 ja 29 muudetakse § 28 lõikeid 2 ja 3. Sätetes asendatakse sõna „näidis“ keeleliselt täpsema terminiga. Eesti keele seletava sõnaraamatu järgi on näidis teatud liiki esindav ainealine näide (nt proovitükk). Kõnealusel juhul ei ole tegemist ainelise näitega, vaid toodangu üldkogumist juhuslikult valitud osaga, mille täpsem eestikeelne vaste on „valim“.

Eelnõu punktiga 30 tunnistatakse kehtetuks § 28 lg-d 5 ja 6.

Lõige 5 viiakse üle § 26 lg-ks 4².

Lõige 6, mis näeb tootjale ette kohustuse esitada laeva lipuriigi mereadministratsiooni nõudmisel teavitatud asutuse vastavussertifikaat, tunnistatakse kehtetuks. Direktiivi II lisa mooduli F p-s 5 (statistiline vastavushindamine) sellist kohustust ei sisaldu. Nimetatud mooduli p 6 (vastavusmärgis ja vastavusdeklaratsioon) näeb ette, et vastavusdeklaratsiooni koopia tehakse asjaomaste asutuste nõudmise korral neile kättesaadavaks. See kohustus sisaldub TNVS 6. peatükis (turujärelevalve ja järelevalve vastavushindamisasutuste üle).

Eelnõu punktiga 31 muudetakse §-i 28¹.

Paragrahvi 28¹ pealkirja muudetakse. „Vastavussertifikaadi hoidmise“ asemel on selle pealkiri edaspidi „Dokumentide säilitamine“. Säilitamine on hoidmisest keeleliselt täpsem ning vastab TNVSis kasutatavale terminile. Paragrahvis nähakse lisaks vastavussertifikaadi säilitamise kohustusele ette ka ELi vastavusdeklaratsiooni säilitamise kohustus, mis varem oli kehtestatud § 26 lg-ga 5. Direktiivi II lisa mooduli F p 8 kohaselt võib tootja kohustust täita ka tema ühenduses asuv volitatud esindaja.

Eelnõu punktiga 32 muudetakse §-i 29.

Lõige 1 vastab praeguse § 29 lg-le 1, kuid muude sätete muutmise tõttu on muudetud sättes sisalduvat viidet.

Lõige 2 kehtestatakse direktiivi II lisa mooduli G p 3 eeskujul. Sellega nähakse ette, et tootja rakendab kõik vajalikud meetmed, et tootmisprotsess tagaks toote vastavuse määruse ja kohaldatavate rahvusvaheliste õigusaktide asjakohastele nõuetele. Samasisuline säte on kehtestatud mooduli F juures § 26 lg-s 2.

Lõikega 3 kohustatakse tootjat koostama tehniline dokumentatsioon ja teha see teavitatud asutusele kättesaadavaks. Tegemist on direktiivi II lisa mooduli G p-s 2 ette nähtuga. Tehnilise dokumentatsiooni sisu on sätestatud §-s 6.

Lõiked 4 ja 5 on vastavalt kehtiva paragrahvi lõiked 3 ja 4. Kehtiva § 29 lg 5, mis näeb ette tehnilise dokumentatsiooni eesmärgi, jäetakse paragrahvi uuest tekstist välja, sest määruse § 6 lg 2 sisu on sama.

Lõige 6 on kehtiva paragrahvi lõige 2. Muudatusega ühtlustatakse määruse termineid (roolimärgis, ELi vastavusdeklaratsioon) ning täpsustatakse, et roolimärgis kinnitatakse ja ELi vastavusdeklaratsioon koostatakse tooteühiku vastavuse tõendamise tulemusena. Selline sõnastus vastab TNVS § 14 lg-le 2, mis sätestab, et kui vastavushindamisega on tõendatud toote vastavus nõudele, koostab tootja ELi vastavusdeklaratsiooni ning kinnitab tootele vastavusmärgise. Kehtiva § 29 lg 6 sisu viiakse üle uude §-i 29¹.

Eelnõu punktiga 33 täiendatakse määrust §-ga 29¹, milles nähakse ette mooduli G kohase vastavushindamise dokumentide säilitamise kohustus. Senise § 29 lg 6 alusel tuli säilitada üksnes vastavussertifikaati, kuid direktiivis on säilitamiskohustus laiem. Sättega kehtestatakse tootjale (või tema esindajale) kohustus säilitada tehnilist dokumentatsiooni, ELi vastavusdeklaratsiooni ja vastavussertifikaati. Säilitamiskohustus kehtib kümme aastat ning juhul, kui varustuse eeldatav kasutusaeg on pikem, siis eeldatava kasutusea lõpuni. Sättega tagatakse vastavus direktiivi II lisa mooduli G p-de 2 ja 4 viimastele lõikudele ja p-le 5.2.

Eelnõu punktiga 34 tehakse normitehniline parandus ja eemaldatakse seaduse pealkirja ümbritsevad jutumärgid.

Eelnõu punktiga 35 muudetakse normitehnilist märkust. Märkuse tekstist jäetakse välja direktiivi 96/98/EÜ puudutav tekstiosa, sest nimetatud direktiiv on asendatud direktiiviga 2014/90/EL.

Eelnõu punktiga 36 tunnistatakse kehtetuks määruse lisa 3. Direktiivi I lisas on esitatud vastavusmärgise (roolimärgis) kujutis, mis tuleb liikmesriigis üks ühele üle võtta ja mille kordamine määruhes ei ole õigusselguse seisukohalt otstarbekas ega vajalik. Seetõttu näeb § 5 lg 1 ette, et roolimärgis peab olema direktiivi 2014/90/EL I lisa kohane.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõuga viiakse riigisisene õigus täielikult kooskõlla direktiiviga 2014/90/EL. Direktiivi art 40 lg 2 sätestab, et liikmesriikide poolt direktiivi 96/98/EÜ nõuete täitmiseks vastu võetud laevavarustuse suhtes 18. septembril 2016. a kehtivad nõuded ja katsestandardid kehtivad, kuni jõustub direktiivi 2014/90/EL artikli 35 lõikes 2 osutatud rakendusakt. Komisjoni rakendusmäärus⁵ võeti vastu juba 2017. aastal, kuid määrus on jäänud seni muutmata.

Direktiivi 2014/90/EL ja seda üle võtvate riigisiseste õigusaktide vastavustabel on esitatud seletuskirja lisas.

⁵ Komisjoni 6. veebruari 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/306, milles esitatakse laevavarustuse projekteerimis-, ehitus- ja toimivusnõuded ning katsestandardid (ELTL 48, 24.02.2017, lk 1–147). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32017R0306&qid=1762336778936>.

4. Määruse mõjud

Määrusel puudub sotsiaalne, sealhulgas demograafiline mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, majandusele, loodus- ja elukeskkonnale, regionaalarengule, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele.

Määrusel on Euroopa Liidu õigusest tulenevalt vähene mõju varustuse tootjatele ja vastavushindamisasutustele, sest täiendatud on dokumentide säilitamise ja teavituskohustuse nõudeid. Direktiivi nõuete kohaselt peab tootja või tema ühenduses asuv volitatud esindaja edaspidi säilitama dokumente kauem kui kümme aastat, kui varustuse eeldatav kasutusiga on pikem. Vastavushindamisasutused peavad edaspidi teavitama TTJA-d või teisi teavitatud asutusi vastavushindamise tulemustest igal juhul, mitte üksnes taotluse korral. Puudub info, et Eestis oleks varustuse tootjaid, mistõttu ei kaasne eelnõuga tehtavate muudatustega mõju. Eestis on mõned ettevõtjad, kel on tegevusluba laeva päästevahendite remontimise, kontrollimise ja katsetamise tegevusalal tegutsemiseks, kuid tegemist ei ole varustuse vastavushindamisega käesoleva määruse tähenduses.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega -tulusid. Samuti ei eelda määruse rakendamine täiendavaid tegevusi.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu koostöölastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

Eelnõu saadetakse arvamuse avaldamiseks järgmistele asutustele ja organisatsioonidele: Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus MTÜ, Eesti Laevaomanike Liit, Eesti Merendusklaster MTÜ, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda.

Lisa. Direktiivi 2014/90/EL ja riigisisese õiguse vastavustabel